PRISVINNER: Et av bildene i utstillingen «Kolonisert» er et portrett av Elkouria «Rabab» Amidane, som fikk Studentenes fredspris for 2009. FOTO: MATIAS NORDAHL CARLSEN

Marokkos fanger

SJOKKERT: – Det er absurd å møte folk som er blitt torturert for å ha båret sitt eget flagg, sier Matias Nordahl Carlsen. I helga stiller han ut bilder fra Vest-Sahara.

VEST-SAHARA

Av Sissel Henriksen

Matias Nordahl Carlsen besøkte Vest-Sahara en måned i vinter. I helga stiller frilansfotografen ut bilder fra reisen på studioet Cyan i Oslo.

Okkupert hverdagsliv

– Jeg har tatt bilder av folks hverdagsliv. Det er det eneste som er mulig å fotografere. Selv de bildene måtte jeg ta med stor diskresjon, sier han.

Marokkanske okkupasjonsmyndigheter holder et jerngrep over informasjonen fra området, og journalister og offisielle delegasjoner nektes normalt innreisetillatelse.

Da en rekke norske ungdomsorganisasjoner i fjor samlet stoff til rapporten «Vest-Sahara: Afrikas siste koloni» reiste de inn i som turister, men ble likevel tett overvåket. Også Carlsen hadde et skarp politiblikk på seg.

– Det var en absurd opplevelse – jeg kommer fra Lofoten, og er vant til å snakke fritt med politifolk. Her måtte man vokte nøye hvert ord man sa. Jeg var ikke redd for meg selv, men for hva som kunne skje med dem jeg snakket med.

Fanger i eget land

27-åringen har laget dokumentarfilm fra Kina og Sør-Afrika, og bodde et år i Nepal i 2007. Han har reist og sett mye, men er likevel sjokkert over forholdene de okkuperte saharawierne lever under.

– Jeg stiller vanligvis ikke så mye spørsmål om politikk, men her kom det opp hele tida, at de føler seg fanget i sitt eget land. Der er soldater og politi overalt. Når saharawiere for eksempel skulle vise meg bilder av sin egen president, så lette de det fram fra hemmelige gjemmesteder.

Lang kamp for selvstyre

FN ser Vest-Sahara som et uløst kolonispørsmål. I en rekke resolusjoner har de krevd selvbestemmelse for folket der.

Frigjøringsbevegelsen Polisario ble dannet i 1973 for å frigjøre Vest-Sahara fra Spania. Da Spania trakk seg ut i 1975 rykket Marokko inn, og de fleste sahrawiene flyktet østover. I Algerie lever fortsatt rundt 165.000 sahrawier i flyktningleire, mens anslagsvis 100.000 lever i det okkuperte Vest-Sahara.

I 1991 forhandlet FN fram en våpenhvile mellom Marokko og Polisario, under forutsetning av at det skulle avholdes en folkeavstemning om områdets status. Avstemningen har blitt trenert av Marokko til denne dag. Marokko har også flyttet rundt 250.000 marokkanere inn i området. Et 2200 kilometer langt gjerde og én million landminer deler Vest-Sahara på langs.

– Både koloniseringspolitikken og undertrykkelsen av opposisjon har klare likhetstrekk med det Israel gjør mot palestinerne, sier Carlsen.

Tortur og fengsel

– Jeg møtte en som hadde sittet i to år i fengsel, uten å vite hvorfor, eller hvor, og uten at familien fikk vite hvor han var. Han fortalte om grov tortur, lange perioder med bind for øynene, og celler så trange at fangene ikke kunne sove på rygg, men måtte ligge på siden. Alle de unge saharawinerne jeg møtte kunne vise fram arr etter å ha blitt banket opp av politiet, oftest bare for å ha vært i gatene med flagget.

Carlsen synes det er utrolig at vi vet så lite om at dette skjer i et land så nært, og at det er så lite protester.

– Men så lenge USA og Frankrike prioriterer å være bestevenner med Marokko, så ser det dessverre ikke ut til at det er noen snarlig løsning i sikte.

sissel.henriksen@klassekampen.no

«De føler seg fanget i sitt eget land»

MATIAS NORDAHL CARLSEN, FOTOGRAF

FAKTA

Vest-Sahara:

- I flyktningleirene i Algerie er det 165.000 saharawiere, i Polisario-kontrollerte områder rundt 30.000 saharawiere.
- I okkupert Vest-Sahara er det cirka 100.000 saharawiere og 250.000 marokkanske bosettere, i tillegg til rundt 160.000 marokkanske soldater og politi.

Kilde: www.vest-sahara.no

AUSTRALIA OG NEW ZEALAND
Reiseforslag, hoteller og resorter, cruise, leiebil, bobil, turer og opplevelser og mye mer på
www.australiareiser.no
Telefon 23 31 77 00
post@australiareiser.no
australiareiser
RGF rgf.no